

SORØ KOMMUNE

KLIMAMAGASIN

09.2025

04
KLIMAHANDLING
I FÆLLESSKAB

08
MAD MED MENING

12
TIPS OG TRICKS
TIL EN GRØNNERE
HVERDAG

18
DET GØR ALLIGEVEL
INGEN FORSKEL!

16
KULTUR, NATUR & HISTORIE
SORØ KAN MERE, END DU TROR

SORØ KOMMUNE HAR GJENNEM LÆNGERE TID ARBEJDET
MED AT FORMIDLE NOGET AF ALT DET, MAN KAN OPLEVE.
OG DET ER IKKE SÅ LIDT

SORØ
KOMMUNE

KOLOFON

Udgiver

Sorø Kommune / Sorø Erhverv
Rådhusvej 8
4180 Sorø
September 2025
Oplag 2.000 stk.

Ansvarshavende redaktør

Laila Haunstrup Bregner Carlsen
Erhvervschef

Redaktion

Susanne Engel
Thomas Nyborg
Aviaaja Johanne Ring Høyer
Laila Haunstrup Bregner Carlsen

Lay-out

Nisted Bruun Reklamebureau A/S
Nisted-bruun.dk

Fotos

Fotograf Julie Line Christiansen

Disclaimer

Dette magasin indeholder alene generel oplysning og kan ikke anses at have karakter af rådgivning. Alle rettigheder forbeholdes.

Dette magasin er en Svanemærket tryksag.

04

Klimahandling i fællesskab

06

Kommunale klimaambitioner - CO2-neutralitet senest i 2050

08

Mad med mening

10

Klima og miljø går hånd i hånd med social indsats

12

Tips og tricks til en grønnere hverdag

14

Fra ambition til handling: Sorøs erhvervsliv lærer grønt i fællesskab

16

Kultur, natur og historie. Sorø kan mere, end du tror

18

Det gør alligevel ingen forskel!

20

Fjernvarmen i Sorø skal være endnu mere grøn

22

Sådan vælger du materialer med omtanke for klimaaftrykket

FORORD

Klimaforandringerne mærkes i stadigt stigende grad – både globalt og lokalt. — Og vi har alle et ansvar for at bidrage til løsningen. I Sorø Kommune tog vi i 2018 de første skridt mod en grønnere fremtid ved at begynde at arbejde målrettet med FN's verdensmål for bæredygtig udvikling. Siden da er klimadagsordenen kun blevet vigtigere, og vi har løbende styrket indsatsen. Blandt andet med vores klimahandleplan under DK2020-samarbejdet, som vi arbejder efter i dag – og reviderer i 2026.

Men det er ikke altid nemt. De seneste år har vist os, at vejen mod et klimavenligt samfund kan byde på bump. For mange borgere har energikrisen og stigende gaspriser haft direkte konsekvenser. Og i erhvervslivet vokser kravene til bæredygtighed, dokumentation og grøn omstilling. Kunder, samarbejdspartnere og kommende medarbejdere stiller i stigende grad spørgsmål: Hvordan arbejder I med klima? Hvor bæredygtige er jeres produkter og processer?

Der er med andre ord meget at forholde sig til. Og det kan være svært at finde vej i alle begreberne, kravene og mulighederne.

Derfor har vi samlet dette magasin – for at give dig som borger, virksomhed eller samarbejdspartner et overblik. Vi fortæller om de mange initiativer, som er i gang i vores kommune – både fra kommunalt og privat hold. Og om de muligheder du som virksomhed eller privatperson har for at bidrage. Det handler ikke om at gøre alt perfekt fra dag ét, men om at tage de skridt, vi hver især kan – og gøre det i fællesskab.

Vi tror på, at vi sammen kan skabe en mere klimavenlig hverdag og en mere bæredygtig fremtid. Det kræver viden, samarbejde og handling – og det er netop dét, vi ønsker at inspirere til med dette magasin.

God læselyst!

Sorø Erhverv og Sorø Kommunes Klimateam

Klimahandling i fællesskab

Som en del af klimahandleplanen sætter Sorø Kommune ind for at inspirere, oplyse og involvere borgere og lokale aktører i grønne initiativer og fællesskaber og sætte spotlys på, hvilke muligheder borgerne har for at handle for klimaet. Her får du et indblik i nogle af tiltagene for klimahandling i fællesskab mellem borger og kommune.

Det har høj prioritet i Sorø Kommune, at borgere involveres i den grønne omstilling og har mulighed for at engagere sig i lokale, grønne løsninger og fællesskaber. Det giver en helt særlig styrke, at lokale borgere driver løsningerne frem med et engagement for en grønnere og mere bæredygtig fremtid.

I et stærkt samarbejde mellem lokale borgere, politikere og aktører arrangerer Sorø Kommunes klimateam Klimacaféer og foredrag og arbejder for at iværksætte nye fællesskaber, der handler for lokale, grønne løsninger.

Klimacaféer skaber dialog om grønne løsninger

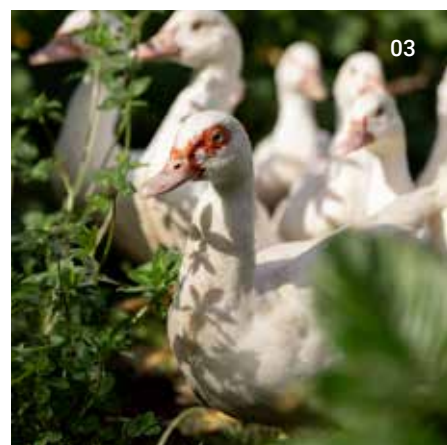
Ved Klimacaféerne sætter Sorø Kommune fokus på konkrete temaer, der belyser, hvordan vi får grønnere vaner ind i hverdagen.

Temaer som fx reparation og upcycling eller lokal og grøn mad. Vi får besøg af en eller flere eksperter, der sætter rammen for caféens tema med et inspirationsoplæg og lægger op til den videre samtale mellem deltagerne om grønne løsninger.

Klimacaféerne er sat i verden for at fremme en nysgerrig og undersøgende dialog mellem borgere og politikere. I skrivende stund har Klimacaféerne været led i etablering af nye grønne initiativer og fællesskaber som fx reparationstilbuddet Værkstedet i Stenlille og Sorø Fødevarefællesskab.

Ambitionen er at fortsætte med flere Klimacaféer, der kan gøre os alle sammen klogere på den grønne omstilling og kan bidrage til flere grønne initiativer lokalt.

Læs mere om klimacaféerne på soroe.dk.

Nye perspektiver på grøn omstilling

Med foredragsrækken "Klimaet Gentænkt" på Sorø Bibliotek præsenteres borgerne for nye perspektiver i den grønne omstilling.

I et samarbejde med Sorø Bibliotek sætter vi fokus på temaer som fx *Klimaets tilstand* og *forbrugerens rolle* og *Økonomi* og *Omsorg*, hvor målet er at gæsterne går hjem med en god portion inspiration til en grønne hverdag.

Til arrangementerne får gæsterne ny forståelse og rum til at reflektere over deres egen måde at forholde sig til klimakrisen, og der bygges bro til konkrete handlinger. Klimakrisen kan ofte føles stor og uoverskuelig, men ved at opsøge ny viden kan vi blive inspireret til at handle for klimaet. At handle giver håb for fremtiden.

Hvis du er nysgerrig på, hvilke foredrag der kommer under "Klimaet Gentænkt", skal du blot holde dig orienteret på Sorø Biblioteks hjemmeside på soroebib.dk

Fællesskaber, der inspirerer til klimahandling

Sorø Kommune har indgået et givende samarbejde med Grønne Nabofællesskaber, hvor lokal organisator, Signe Schrøder, hjælper interesserede borgere med at opstarte nye Grønne Nabofællesskaber i Sorø Kommune. I skrivende stund er der oprettet syv Grønne Nabofællesskaber i Sorø Kommune.

Med Grønne Nabofællesskaber kan man være med til at skabe en grønne dagligdag i fællesskab med andre borgere, som også ønsker at gøre en forskel for klimaet i deres hverdag. I et Grønt Nabofællesskab kan man fx

01

I samarbejde med Sorø Kommune hjælper Signe Schrøder borgere med at skabe Grønne Nabofællesskaber, hvor idéer vokser til handling for en grønner fremtid.

02

Fra dyrkning af grønt til fællesspisninger. Et Grønt Nabofællesskab byder på mange forskellige initiativer

03

Ænderne bidrager til balancen i haven – et godt eksempel på, hvordan natur og mennesker kan gå hånd i hånd

04

Grønne Nabofællesskaber skaber lokale netværk, hvor familier og borgere mødes med andre klima- og miljøinteresserede

05

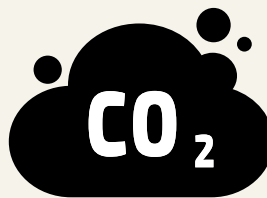
Et af initiativerne er bl.a. frø- eller plantebytte

arrangere plantebaserede fælles spisninger, holde tøj-, frø- eller plantebytte, gå på have- rundvisninger, oprette deleordninger af bil, redskaber, tøj og meget andet – kun fantasien sætter grænser.

AMBITIONEN ER AT FORTSÆTTE MED FLERE KLIMACAFÉER, DER KAN GØRE OS ALLE SAMMEN KLOGERE PÅ DEN GRØNNE OMSTILLING

Læs mere på soroedk eller kontakt Signe Schrøder på sis@gnf.green, hvis du gerne vil have hjælp til at starte et Grønt Nabofællesskab i dit lokalområde eller vide, om der allerede er et Grønt Nabofællesskab i dit nærområde.

Kommunale klimaambitioner

- CO₂-neutralitet senest i 2050

Sorø Kommunes Klimahandleplan er kommunens plan for en fælles grøn omstilling. Med denne plan tager Sorø Kommune lokalt klimaansvar og sætter konkrete mål for, hvordan vi kan reducere CO₂-udledninger inden for kommunens geografiske grænser.

I Sorø Kommune er målet at blive CO₂-neutrale senest i 2050. Det betyder, at hvis vi udleder ét sted, vil vi reducere et andet. Vi stræber efter, at regnskabet skal gå i nul. For at nå denne målsætning er der mange tiltag, vi kan sætte i gang, og det er en vedvarende proces at vurdere, hvilke tiltag der giver de største CO₂-reduktioner.

Vi har de største CO₂-udledninger på områderne energi, transport og landbrug. Du kan her læse mere om, hvilke tiltag vi arbejder for under de tre indsatsområder. I 2026 skal kommunens Klimahandleplan revideres, og i et samarbejde med politikere, borgere og lokale aktører er det målet at udvikle en revideret plan, der indeholder endnu flere ambitiøse målsætninger.

Grøn energi og varme

Når det gælder vores energi, har kommunen fokus på at fremme grøn energi ved at under-

støtte etablering af solcelleanlæg, der kan levere grøn strøm til det fælles elnet. Målet er at opnå en CO₂-neutral elsektor i 2030. Kommunen ønsker også at gøre grøn varme mere tilgængelig, og som medejere af Sorø Fjernvarme støtter kommunen op om udbredelse af fjernvarme til boligområderne.

Grønne transportformer

Transport udgør en stor andel af CO₂-udledningerne inden for Sorø Kommunes geografiske område. Medarbejderne i hjemmepleje eller rengøring bruger ofte en bil til at komme omkring til borgere, der skal hjælpes, eller lokaler, der skal rengøres. Disse biler omlægger vi løbende til elbiler. Målet er at have gennemført en 100% omlægning til elbiler i 2030.

Den kollektive trafik arbejder vi også for at omstille til at køre med elbusser eller en anden form for grønne transportformer i 2030.

Mere vild natur og skov

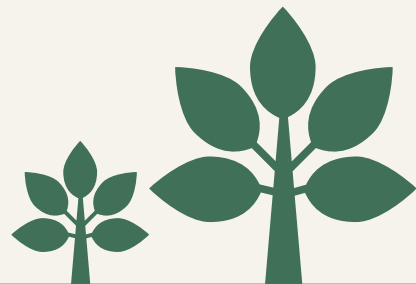
I Sorø Kommune har vi flere landbrugsarealer, der ofte er våde. Disse jorde karakteriseres som lavbundsjord. Kommunen hjælper og understøtter landbrug med at omdanne de våde arealer til natur. Målsætningen er at omdanne 22 kvadratkilometer lavbundsjord til natur inden 2050. Det kan bidrage til, at CO₂-udslippet reduceres. En ekstra bonus er, at vi dermed skaber nye levesteder for vilde dyr og planter og tager skridt imod at afhjælpe biodiversitetskrisen.

Kommunen arbejder også for at øge det samlede skovareal. Etablering af ny skov vil bidrage til at optage CO₂ og dermed reducere CO₂ i atmosfæren. Ved at fremme privat og kommunal skovrejsning er det ambitionen at øge skovarealet fra nuværende 16,8 % af kommunens samlede areal til 20 % i 2030 og 25 % i 2050.

Denne indsats bidrager til arbejdet med at omstille til et grønt Danmark under den grønne trepart, hvor omlægning af lavbundsjord til natur er en betydelig indsats.

Skolehaver og skoleskov

For at støtte op om den grønne dannelse i dagtilbud og skole er der i Sorø Kommune fokus på at fremme grønne projekter som fx skolehaver og skoleskov. Flere skoler i kommunen har taget initiativ til at lave skolehaver, hvor eleverne får hænderne ned i mulden og lærer, hvordan man dyrker kartofler, gulerødder og andre lækre, danske grøntsager. Der er også mange dedikerede lærere, der i dagligdagen arbejder med eleverne omkring grønne projekter og herigennem viser eleverne, hvor vigtig den grønne omstilling er for vores fælles planet.

**ETABLERING AF NY SKOV
VIL BIDRAGE TIL AT OPTAGE
CO₂ OG DERMED REDUCERE
CO₂ I ATMOSFÆREN**

0%
SPILDEVAND

AFFALDS-
DEPONI

KEMISKE
PROCESSER

1%

1%

43%
LANDBRUG

26%
TRANSPORT

29%
ENERGI

MAD MED MENING

30 familier i Sorø har i løbet af forår og sommer været de glade modtagere af grøntsager fra Sorø Fødevarerfællesskab. På abonnement har folk købt grøntsager dyrket med håndkraft i respekt for natur og økosystemer af blandt andre Bjernede Økologi. Og modtagerne af grøntkasserne har beredvilligt selv stået for de ugentlige udleveringer over en otte-ugers periode

Bag Bjernede Økologi står to kvinder, Sandie Holm og Sophie Tandrup Ranvig. Af Sandies jord har de skabt en produktion, der er god både for klimaet og livskvaliteten. De drives af entusiasme, ikke profit.

”Det er det menneskelige og naturlige aspekt, der driver os, og det vil altid vinde”, forklarer Sophie. Hun lever og ånder for en renere produktion af fødevarer, og hun og Sandie har selv fingrene i de 2500 kvm frilandsgrøntsager.

”Vi bruger ikke maskiner og kunstgødning. Vi vander ikke, og vi bruger ikke plastik til indpakning eller overdækning”, fortæller hun. Det betyder lugejern og håndkraft. Og mange timer i marken. Rigtig mange.

”Vi dyrker efter princippet *det muliges kunst*,” fortæller Sophie.

**DET ER DET MENNESKELIGE OG NATURLIGE ASPEKT,
DER DRIVER OS, OG DET VIL ALTID VINDE**

Sophie Tandrup Ranvig, Bjernede Økologi

Begge kvinder har lønmodtagerjobs, og selv om nätterne er lyse, ligger de ikke på knæ i marken uafbrudt hele sommeren. Naturen kalder, der skal sankes, syltes og høstes.

Et fedt liv under jorden

Sophie har en oplevelse af, at køledisken i supermarkedet har et ensformigt og næringsfattigt tilbud, hvad angår fødevarer, der er produceret i monokulturelle og meget intensive systemer, og derfor er en flad fornemmelse at putte i munden.

"I Bjernede Økologi udforsker vi flerårige afgrøder, og vi har et mål om at optimere livet under jorden", siger hun. For Sophies verden drejer sig om grundvand, natur, klima – om et harmonisk liv i tillid til, at naturen har så uendelig meget godt at tilbyde os.

"Jeg ønsker dybest set at genskabe menneskers nære kontakt til naturen som en ressource, som et skatkammer af liv og mening, som, hvis vi tager det ind, vil forbedre vores livs- og levevilkår", siger hun.

Og kunderne i fødevarerfællesskabet får, udover smagfulde grøntsager, også mulighed for at komme tættere på og mærke og føle, hvor maden egentlig kommer fra. Med tiden håber de to kvinder at skabe tættere kontakt mellem producent og forbruger for eksempel ved at tilbyde kurser, markarbejde og vidensdeling.

Fakta

Bjernede Økologi samarbejder med to lokale producenter: Leben og Kløverlund. Sammen leverer de grøntsager til to af Sorø's velkendte restauranter: Atelier Skoven og Støvlet Katrines hus.

Lægger du vejen forbi Bjernede Økologi, vil du opleve både en vejbod og udsigt til marker, der trives.

Sorø Fødevarerfællesskab er skabt på initiativ af Sorø Kommune med hjælp fra "Grønne Nabofællesskaber."

Klima og miljø går hånd i hånd med social indsats

Alle pile peger på lokale fællesskaber som en del af kuren mod ensomhed, — når mænd bliver ældre. I Stenlille er man godt på vej med et værkstedsfællesskab i den gamle stationsbygning, hvor mænd kan mødes og reparere og bygge sammen til gavn for hele lokalsamfundet. For alle vinder, når vi har et sted at gå hen, i stedet for at sidde alene derhjemme med kaffen.

Som lokal drivkraft i Stenlille har en tidligere post, en kirurg, en skovarbejder og en projektleder fundet sammen, og med støtte fra Frivilligcenter Sorø arbejder de for et tilgængeligt og åbent fællesskab i den gamle stationsbygning.

Et grundigt analysearbejde har peget på Stenlille som en god placering for borgere i den nordlige del af Sorø Kommune; det er let at komme til med offentlig transport, og målgruppen synes også at have en større repræsentation i denne del af kommunen.

Reparationscafé

Det kribler i fingrene på de frivillige i Stenlille. Derfor vil Det Grønne Værksted åbne i løbet af efteråret. Her kan man komme med sin gamle lampe, sit bornholmerur eller sin brødrister og få tingene repareret af frivillige med snilde og fingerfærdighed.

Fakta

Listen over deltagere i projektet er lang. Der er givet tilsagn om økonomisk støtte til istandsættelsen af bygningerne fra LAG og Nordea, tilsagn om støtte til køb af stationsbygning og pakhús fra Sparekassen Fyn-Sjælland, Realdania har ydet økonomisk rådgivning og støtte. Sorø Kommune har ligeledes støttet med midler til udvikling af Det Grønne Værksted.

Grønne Værksteder under foreningen Ren energi er rådgiver, økonomisk støtte og sparringspartner.

Du kan læse mere om projektet i Stenlille og Frivilligcenter Sorø her:

frivilligcenter-soroe.dk

Formålet er naturligvis at genbruge i stedet for at smide ud, at forlænge livet for de ting, vi ejer, og forhåbentlig genfinde glæden ved at reparere og bevare.

En af de frivillige i Det Grønne Værksted er Torben Sandal, som indtil videre har lagt sine kræfter i tilblivelsesprocessen. Han ved nemlig lidt mere om byggeri end de fleste.

"På grund af mit syn gik jeg på pension lidt tidligere, end jeg egentlig havde tænkt mig", fortæller Torben. "Og det betyder først og fremmest, at jeg har tid og kræfter til at engagere mig lokalt, hvilket er en enorm tilfredsstillelse. Ikke mindst fordi 40 år i byggebranchen giver en vis viden, som nu kan give værdi i lokalsamfundet", siger han.

Ældre mænds sundhed

Udfordringerne i sommeren 2025 er at finansiere købet af bygningerne – som lige nu er lejet - og bringe dem i en stand, så de kan rumme de fællesskaber, de ser for sig i Stenlille. Projektet i Stenlille udspringer af "Livets overgange", et samarbejde med fokus på forebyggelse af mistrivsel og ensomhed blandt ældre mænd i perioden 2019-2021.

Farvel ensomhed

Christina Hannine, Leder af Frivilligcenter Sorø, som har til huse i den gamle stationsbygning i Stenlille, er tæt sparringspartner med de frivillige. Hun har haft succes med at søge fonde, og på baggrund af forskningsresultater har hun tydeliggjort, at fællesskaber er den bedste modgift mod ensomhed.

"Det er livsforandrende for den enkelte og gavner hele samfundet, når fællesskaber træder i stedet for ensomhed", siger hun. "At bringe mennesker sammen, også ude på landet, er selve fundamentet for Frivilligcenter Sorø", fortæller hun. "At det så ovenikøbet er klimavenligt og ressourcebesparende, er jo en ren win win", siger hun.

TIPS & TRICKS TIL EN GRØNNERE HVERDAG

Der er mange måder, vi kan bidrage til det fælles mål om at nedsætte vores CO₂-udledninger. Vi har samlet nogle grønne tips og tricks til dig her. Der er ofte god inspiration og energi i at finde sammen med dine naboer eller kolleger om fælles, grønne aktiviteter.

REPARER I stedet FOR at købe nyt

Gå til en reparatør: Er din lampe eller støvsuger gået i stykker, så undersøg, om der er en reparatør, der kan fikse den. Du kan også gå til de gode reparatører i Værkstedet i Stenlille, hvor frivillige kan hjælpe dig med at reparere. Læs mere om Værkstedet i dette magasin eller på Frivilligcenter Sorøs hjemmeside.

Gå til en skrædder: Hvis der er kommet hul i dine yndlingsbukser, kan du gå til din lokale skrædder. Der er også meget inspiration at hente på nettet, hvis du vil reparere tøjet selv.

Reparationsfællesskab: Du kan deltage i lokale reparationsgrupper, hvor du kan få

en hyggelig sludder, samtidig med at du får gode tricks til at reparere eller upcycle dit tøj. Bliv en del af Kram Klædeskabet Sorø på Facebook.

Mindsk tøjspild

Gå på opdagelse i dit klædeskab: Det kan være en god idé at gå sit tøj igennem og rydde op i det, du ikke længere bruger. Nogle gange er det som at få nyt tøj igen, når man finder en sweater bagest i skabet, som man havde glemt alt om.

Købestop eller benspænd: Indfør købestop for en periode eller nedsæt dit forbrug til fem stykker nyt tøj om året. Hvis du har behov for at købe nyt tøj, kan du gå efter tøj, der er produceret med fx GOTS-mærket. Brug eventuelt appen Good on you.

Byttefest: Arranger en byttefest med kolleger, venner eller familie, hvor I kan bytte tøj, I ikke længere bruger. Det er en fantastisk måde at få nyt tøj uden at købe nyt! Find en guide på foreningen RE:wairs hjemmeside.

Spis grønt og køb lokalt

Køb lokalt og sæsonbetonet: Støt lokale, økologiske og regenerative producenter. Meld dig fx ind i Sorø Fødevarerfællesskab, hvor du fra juni vil kunne købe et net med lækre grøntsager med hjem. Læs mere om Sorø Fødevarerfællesskab i dette magasin.

Spis plantebaseret mindst én dag om ugen. Prøv nye opskrifter og opdag, hvor lækker det er!

Reducer madspild: Planlæg dine måltider, brug rester kreativt og undgå at smide mad ud. Du kan også støtte de lokale madspilds-initiativer MUMS eller Stop madspild lokalt.

Grøn mobilitet

Hop på cyklen: Skal du til bageren eller besøge en ven i nærheden, så grib jernhesten og tramp i pedalerne i stedet for at tænde op i bilen. Det er godt for krop, sjæl og klima.

Nabogo-app: Download den gratis app og tjek, om der er andre, der kører samme strækning som dig. Du kan også vælge at blive chauffør og tilbyde andre at køre sammen med dig. Sorø Kommune har et samarbejde med Nabogo, hvilket betyder at borgere i Sorø Kommune kan få et tilskud på visse ture. Læs mere på nabogo.com.

Kør med naboen: Ved at køre sammen med fx en nabo eller en kollega til arbejde har vi en fantastisk mulighed for at gøre vores pendling mere bæredygtig.

Bo bæredygtigt

Bevar boligen: Du kan spare meget på CO₂-regnskabet og pengepungen ved at renovere boligen i stedet for at rive ned. Du kan også gøre natur og klima en tjeneste og bruge bæredygtige byggematerialer.

Energiforbedringer: Når du optimerer din bolig ved fx at isolere bedre, kan du opnå besparelser både på energiregningen og på CO₂-regnskabet.

Grøn varmekilde: Hvis dit gamle gas- eller oliefyrr står af, er det en god idé at overgå til en grøn varmekilde som fx fjernvarme eller en varmepumpe.

FRA AMBITION TIL HANDLING

Sorøs erhvervsliv lærer grønt i fællesskab

Grøn omstilling kræver mere end ambitioner – det kræver viden, værktøjer og stærke fællesskaber. I Sorø Kommune går erhvervsliv og kommune hånd i hånd for at lette overgangen til en grønnere fremtid. Gennem Sorø Erhvervs Bæredygtighedspanel og det EU-støttede projekt GrønBusiness får virksomheder konkret hjælp til at tage de første – og næste – grønne skridt.

Fællesskab frem for ensom kamp

Sorø Erhvervs Bæredygtighedspanel er et forum, hvor lokale virksomheder mødes for at dele erfaringer, få ny viden og finde fælles løsninger. Initiativet er en del af Sorø DK2020-klimahandleplan og samler virksomheder fra vidt forskellige brancher i et trykt og uformelt læringsrum. Her er der plads til både spørgsmål og konkrete udfordringer – og ikke mindst inspiration.

Hos Sorø Erhverv oplever man, at virksomhederne gerne vil, men mange står alene. Med panelet skabes et sted, hvor de kan lære og støtte hinanden.

Behov for viden og værktøjer

En undersøgelse i 2025 viste, at kun 12 % af virksomhederne i Sorø Kommune havde lavet et CO₂-regnskab eller en komplet bæredygtighedsrapport, og knap halvdelen kendte ikke til de kommende ESG-krav. Det skyldes ikke modvilje, men mangel på tid, overblik og ressourcer. Netop derfor blev GrønBusiness en naturlig forlængelse af panelets arbejde.

GrønBusiness: Hjælp til ESG og mere

GrønBusiness er et Interreg-projekt, som Sorø Erhverv deltager i sammen med danske og tyske partnere. Projektet udvikler værktøjer til ESG-arbejde og tilbyder sparring og vejledning, temamøder og adgang til eksperter. Sorø Erhvervs Bæredygtighedspanel fungerer som advisory board og er med til at sikre, at indsatserne rammer virksomhedernes behov.

Et konkret resultat er ansættelsen af en bæredygtighedsguide, som bistår virksomheder med f.eks. ESG-rapportering, CO₂-beregninger og tilskudsmuligheder. Desuden er portalen ESGsoroe.dk blevet etableret som en samlende platform for redskaber og viden.

Grøn omstilling starter med dialog

Sorøs tilgang viser, at grøn omstilling ikke kun handler om teknologi, men om mennesker, viden og fælles vilje. Gennem samarbejde og praktisk støtte bliver den grønne omstilling ikke bare en vision – men en virkelighed i øjenhøjde.

Du kan finde nyttig viden og værktøjer på esgsoroe.dk – hvor du også finder en oversigt over medlemmerne af Sorø Erhvervs Bæredygtighedspanel.

I SORØ KOMMUNE GÅR ERHVERVSLIV OG KOMMUNE HÅND I HÅND FOR AT LETTE OVERGANGEN TIL EN GRØNNERE FREMTID.

Praktisk hjælp gør forskellen

I gennem GrønBusiness projektet har 65 virksomheder, indtil nu, fået konkret hjælp gennem Sorø Erhverv. Det var blandt andet oplysninger og informationer om tilskudsmuligheder, der hjalp med at sende 700.000 kr. i grønne tilskud ud til erhvervslivet.

fakta

HVAD ER ESG?

ESG står for Environment, Social og Governance, og dækker over hhv. miljø og klima, sociale forhold samt virksomhedsadfærd. Det er en praktisk og detaljeorienteret tilgang til bæredygtighed og en målbar vurdering af virksomhedens arbejde med ESG, hvor man finder data og udarbejder mål

HVAD ER CSRD?

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) er et direktiv fra EU, der stiller krav om virksomheders bæredygtighedsrapportering

EKSEMPLER PÅ ESG-RAPPORTERING:

Environment (miljø og klima):	Energiforbrug i tons CO ₂ , affaldsmængder i tons, hektar biodiversitet
Social (sociale forhold):	Antal elever og lærlinge, antal ansatte over 50 år, antal arbejdsulykker
Governance (virksomhedsadfærd):	Antal tilfælde af korruption, antal kvinder i bestyrelse og ledelse

ESG-KRAV

Selvom implementeringen af CSRD-lovgivningen om ESG-rapportering er blevet udskudt af både EU og Folketinget for mindre virksomheder, kan det stadig være nødvendigt at begynde arbejdet allerede nu. De større virksomheder er nemlig nødsaget til at stille krav til deres underleverandører om at kunne dokumentere bæredygtige tiltag og ansvarlig drift, for at de store virksomheder kan opfylde deres lovgivningskrav. Ved at være på forkant med ESG-kravene kan mindre virksomheder derfor styrke deres konkurrenceevne og fastholde – eller endda tiltrække – samarbejdspartnere

Du kan finde nyttig viden og værktøjer på esgsoroe.dk – hvor du også finder en oversigt over medlemmerne af Sorø Erhvervs Bæredygtighedspanel

KULTUR, NATUR OG HISTORIE

SORØ KAN MERE END DU TROR

Den er lige uden for hoveddøren. Den er tilgængelig året rundt. Og der er masser af den. Kulturen, naturen og historien. Sorø Kommune har rigtig meget at byde på – både når det gælder smukke naturområder og spændende kulturoplevelser.

Staycation. Turist i din egen baghave. I de seneste år har mange fået øjnene op for, at man ikke behøver at rejse til fjerne egne for at få spændende og berigende oplevelser. Men nogle gange kan det være svært at se skoven for bare træer. Derfor har Sorø Kommune gennem længere tid arbejdet med at formidle noget af alt det, man kan opleve i kulturen og naturen. Og det er ikke så lidt.

LIGE MEGET HVOR DU BEFINDER DIG, ER NATUREN LIGE UDEN FOR DØREN

Det, der gør Sorø Kommune helt speciel, er, at lige meget hvor du befinder dig, er naturen lige uden for døren. Der er aldrig langt til den næste naturoplevelse. Men kommunen er også beriget med en spændende kulturhistorie, der trækker tråde helt tilbage til de første bosættelser i Bromme, over middelalderens magtkampe til oplysningstidens store forfattere. Alt sammen noget, der har sat området på det historiske landkort indtil flere gange.

Kulturen i naturen

Det var ønsket om at reklamere for alt det, man kan gøre og opleve, der fik Sorø Kommune og Destination Sjælland til at gå sammen og skabe hjemmesiden Kulturen i Naturen for nogle år tilbage. Tanken var at samle og formidle de mange muligheder og samle dem

i forskellige temaer, som gør det indbydende og overskueligt at få ny inspiration. Siden er senere blevet udbygget med en Julekalender, der satte fokus på kvinder i Sorø, og som det sidste skud på stammen en Julikalender i sommeren 2025 med 24 forslag til aktiviteter.

Hop på cyklen med Holberg, gå i Ingemanns fodspor eller opdag Åmosen

På kulturen i Naturen kan man også finde information om de mange skræddersyede gå- og cykelruter, der kombinerer kulturhistorie, naturoplevelser og frisk luft. Her kan man f.eks. finde ruten, hvor man cykler i Holbergs land fra Sorø Akademi til Tersløsegaard, eller ruten hvor man følger i den magtfulde Hvideslægts fodspor og ser de ikoniske

bygningsværker fra Middelalderen. Der er også et stort udbud af gåture, hvor man f.eks. kan gå i den folkekære digter Ingemanns fodspor gennem Akademihaven og Filosofgangen. Der er med andre ord mange timers underholdning, hvis man har lyst til at udforske den lokale kultur og natur.

Kulturen i Naturen beskriver også nogle af de smukke naturområder, der er i Sorø Kommune, herunder Naturpark Åmosen, der ligger i den nordlige del af kommunen. Her er der gennem tiden fundet en rigdom af levn fra Stenalderen, og Kongemosen, som ligger tæt ved Assentorp, har endda lagt navn til Kongemoseetiden, som er en af de underperioder, arkæologer over hele verden inddeler Jægerstenalderen i.

Kig forbi Bykontoret

Der er med andre ord masser af gode grunde til at hive et par timer ud af kalenderen og udforske den lokale natur og kultur. Har du brug for lidt ekstra inspiration, står Sorø Bibliotek & Bykontor klar til at inspirere og kan hjælpe med salg af cykelkort, kort over gåture og masser af gode tips.

”DET GØR ALLIGEVEL INGEN FORSKEL!”

Hvorfor kan man ikke bare få robotter til at sortere for os?
Det hele havner jo på forbrændingen.

Der flourer utallige myter i samfundet om affald.
Få svaret på nogle af de mest gængse myter her.

Af: Kommunikationskonsulent Anne Fiil Winther, AffaldPlus

Det har været endnu en dødssyg dag på job. Ungerne er hentet og har nu tilsyneladende en uautoriseret konkurrence om, hvem der kan larme allermost på matriklen. Du forsøger febrilsk at få oksekødet ud af bakken, uden at få al for meget kødsaft på dig. Du skærer dig i tommelfingens blomme i forsøget på at få dåsen med de flåede tomater op. Den yngste sidder på gulvet og leger med den pakke spaghetti, som du om lidt skal have kogt. Vandet koger. Plaster på, plastik af og ned i gryden til det spilkogende vand.

Beholderen til restaffald står og lokker med sin rummelige enkelhed og tidsbesparelse. Lige i dag orker du ikke at redde verden. Der skal bare ro på dit nervesystem – og ungerne ikke mindst. Der lyder en dump lyd, da den halvtomme dåse med flåede tomater rammer bunden af spanden.

Tomatsovs sprøjter op. Øv! Er det mon karma? når du at tænke, mens du vrider den sure karklud op og giver dig til at udbedre katastrofen. Ja, den jordklode må andre fandeme tage sig af i dag. Og er det ikke noget med, at det hele alligevel ender i det samme kammer i skraldebilen? Hvorfor skal jeg så overhovedet gøre en indsats? Hvorfor i alverden kan de ikke bare få nogle robotter til at sortere det affald?

Ak ja... nogle gange kan det være vanskeligt at gøre det rigtige. Og det kan være et beskidt "ekstraarbejde" at skulle sortere sit affald. For mange danskere er det dog heldigvis blevet lige så naturligt at affaldssortere som at skifte undertøj. De små hverdagshandlinger er netop det, der er med til at gøre en stor forskel i det samlede billede.

Myte 1

Det gør alligevel ingen forskel!

Vi forstår tanken – og du er helt sikkert ikke alene om at tænke sådan. Men prøv lige at høre her. Hver soraner producerer i gennemsnit 0,7 kg affald hver dag. Ganges det op med indbyggertallet, bliver det til 20 ton affald dagligt. Forestil dig, hvad det betyder, hvis hver enkelt borger flytter bare en smule affald fra restaffald til genanvendelse. Det er tusindvis af kilo, der om-dirigeres væk fra forbrænding og mod genanvendelse. Hvis vi i Sorø kunne gå fra de nuværende ca. 55 procent genanvendelse til det teknisk mulige 80 procent, kan vi spare omkring 2.220 ton CO₂ om året. Det svarer til ca. 11.000 flyrejser mindre. Det er da noget af en forskel, ik? Men det betyder, at der skal skrubes og sorteres mere korrekt, hvis Sorø skal op på den helt store affaldsklinge. Så næste gang du står i ulvetimen med en halvtom dåse flåede tomater, så mind dig selv om: Det gør en forskel. Du gør en forskel.

Myte 2

Det havner i samme kammer!

Er det ikke bare en dårlig undskyldning for at slippe for at sortere dit affald? AffaldPlus' kommuner har sorteringsanlæg og samarbejdspartnere, der sørger for, at det affald, du sorterer derhjemme, bliver sendt videre til genanvendelse hver for sig. Det, du lægger i fx plastbeholderen, bliver IKKE blandet med dit metal eller madaffald. I 2023 blev 61% af den indsamlede plast fra husstandene i AffaldPlus' ejerkommuner genanvendt – og 77% af den plast, som teknisk set kunne genanvendes, blev til nye produkter.

Myte 3

Robotter kan da bare klare det!

Lige nu har idéen om, at vi kan nøjes med én spand til alt affald, skabt debat. Kongstanken er at slippe for kildesortering og lade robotter gøre arbejdet. Men der er lang vej til, at robotter kan klare det hele. Fx findes der tusindvis af plasttyper, og mange emballager er sammensat af flere lag eller materialer, der er svejset sammen. Det gør dem svære eller umulige at genanvende.

Derfor er det afgørende, at du hjælper ved at sortere korrekt. For hver plastflaske, du har tømt og lagt i den rigtige beholder, gør du en forskel.

Myte 4

Klimaforandringer findes ikke

Hvis du stadig tror, klimaforandringer er noget, nogen har opfundet for at gøre livet mere surt og besværligt for dig, er der to muligheder: Enten har du boet under en sten, eller også bor du i kommentarfeltet på Facebook. I begge tilfælde vil vi anbefale dig at tage det næste skridt – slet dine sociale medier, især Facebook og YouTube. Begynd i stedet at læse rigtige aviser. Gerne nogle, der er trykt med blæk og fakta, ikke konspiration og Caps Lock.

AffaldPlus
GENBRUG & ENERGI

Når nu disse sejlivede myter er aflivet. Så er der lige en sidste ting, som vi er nødt til at adressere. Forbrug. Vi er et af de lande i Europa, der forbruger allermest. Den 19. marts i år havde vi opbrugt vores planetæressourcer for hele 2025. Så selvom vi er blevet bedre til både at sortere vores affald og købe genbrug, så stiger de samlede affaldsmængder - og dermed klimabelastningen. Derfor handler affaldssortering også om at tænke over, hvad vi køber, og hvordan vi køber det. Så. Tænk. Over. Dit. Forbrug.

Fjernvarmen i Sorø skal være endnu mere grøn

Af: Kommunikationskonsulent Tine Larsen, AffaldPlus

I takt med at antallet af kunder stiger i Sorø Fjernvarme, bliver der også behov for yderligere produktionskapacitet. En oplagt mulighed for at gøre byens fjernvarme endnu mere miljøvenlig

Sorø Fjernvarme har de sidste år været i fuld gang med at tilbyde fjernvarme til det meste af byen. Udvidelsen kører i tre etaper, hvor nummer to forventes afsluttet ved udgangen af 2025. Målet er at fordoble antallet af kunder og derved give miljøet en håndsrækning, da flere kunder også betyder færre naturgasbrugere i byen.

Mange skuldre til at bære

Med fjernvarme er det sådan, at de faste omkostninger fordeles på det samlede antal kunder ud fra, hvor mange kvadratmeter deres bolig er. Derfor er det også en fordel med øget kundetilgang. Det betyder nemlig, at der er flere skuldre til at bære de faste omkostninger. Det mærkede Sorø Fjernvarmes kunder fra årsskiftet, hvor det faste bidrag faldt en smule netop som følge af flere kunder.

Vokseværk

Der var ca. 1.500 kunder, da AffaldPlus overtog selskabet i 2018, og målet er i første omgang at runde 3.000. Men det er ikke kun den planlagte etape-udvidelse, der øger antallet af kunder. Der er nemlig godt gang i nybyggeri flere steder i byen.

Omkring Arsenalvej bliver nye boliger koblet til fjernvarmenettet, og det store byggeri ved Ankerhus betyder ca. 170 nye kunder i løbet af 2026. Ved årsskiftet vil 70 nye boliger omkring Smedevej (Hirsekrogen og Høertoften) også få fjernvarme.

Øget kapacitet og andel af grøn energi

Den fossile energiandel er heldigvis bragt ned på omkring 20%, men det er stadig højere end Sorø Fjernvarme er tilfreds med. For at mindske den yderligere skal bestyrelsen i år træffe beslutning om den fremtidige produktionskapacitet, for det er klart, at flere kunder også kalder på mere kapacitet.

Pilen peger på at supplere med en stor varmepumpe og en elkedel og således give den grønne energi endnu et nøk op i det samlede regnskab.

Den omstillingsparate fjernvarme

En af fjernvarmens helt store fordele er, at varmen kan produceres på flere forskellige energikilder. Nogle gange kræver det ombygning og tilpasning, men det kan lade

sig gøre. I en verden, der er så usikker, som den er lige nu, er det en stor lettelse, at Sorø Fjernvarmes nyeste værk, Sorø Bioenergi, gør det muligt at trække på flere forskellige energikilder. Uden det værk ville varmen være produceret på primært naturgas og lidt olie.

Et andet parameter, som gør fjernvarmen til en stærk spiller, er, at den kan aftage og udnytte overskudsvarme fra andre aktiviteter. I sommeren 2024 begyndte Sorø Fjernvarme at aftage overskydende energi fra genboen

Hørkram, og det skulle gerne komme til at udgøre ca. 20% af den energi, som Sorø Bioenergi producerer i dag.

Jagten på affaldstræ

Sorø Fjernvarme har siden Sorø Bioenergi stod klar i efteråret 2021 brugt biomasse fremstillet af have- og parkaffald. Men selskabet er altid på udkig efter alternative brændsler, som i stedet for at ende som affald kan udnyttes til at fremstille grøn energi.

I 2024 bestod 11% af brændslet af dét, selskabet kalder 'andet lavværditræ'. Det er fx overskydende bark fra savværker og olieholdige skaller fra cashewnødder. Forskellige typer affaldstræ testes jævnligt på værket.

Sorø Fjernvarme
EN DEL AF AFFALDPLUS

FAKTA OM DANSKE BOLIGARKITEKTER

En arkitekt kan se muligheder i dit hus, du måske ikke selv ser. Danske BoligArkitekter er en sammenslutning af arkitekter, der har specialiseret sig i om- og tilbygninger.

Find inspiration blandt hundredvis af om- og tilbygninger, og find netop den arkitekt, der kan hjælpe dig i mål med dit byggeprojekt.

Se mere på danskeboligarkitekter.dk

SÅDAN VÆLGER DU MATERIALER MED OMTANKE FOR KLIMAAFTRYKKET

Maksimal æstetik og holdbarhed kombineret med minimalt ressourceforbrug. Det er opskriften på ansvarligt byggeri, der patinerer med værdighed og holder i generationer. Læs med her, og bliv klogere på fem vigtige kriterier for materialevalg.

02

01 & 02 Træ er et klimavenligt byggemateriale, fordi det optager CO₂, mens det vokser – og først frigiver den igen ved nedbrydning eller afbrænding. Det er samtidig robust, æstetisk og let at genbruge. I dette sommerhus, tegnet af arkitekt Charles Bessard, er der leget med forskellige træsorter og overfladebehandlinger – bl.a. brændt træ efter japansk metode, som kan holde op til 100 år med minimal vedligeholdelse.

Af: Danske BoligArkitekter Foto: Andreas Mikkel Hansen

Når du skal bygge med omtanke for klimaet, skal du stille krav til dine byggematerialer. Et godt udgangspunkt er at vælge naturlige, biobaserede materialer, der er fremstillet uden brug af skadelige stoffer, med minimalt energiforbrug, har en lang levetid både teknisk og æstetisk, kan vedligeholdes uden brug af skadelig kemi og kan genanvendes.

Alle materialer har sine fordele og ulemper. Selvom et materiale er mere energikrævende at fremstille end et andet, kan det sagtens være det bedste valg, hvis det til sammenligning holder i meget længere tid. Det betyder nemlig, at det ikke skal udskiftes så ofte, og det i sig selv kan være en klimagevinst.

Siden 2023 har det været lovpligtigt, at nye parcelhuse dokumenterer deres CO₂-aftryk med en LCA-beregning (livscyklusvurdering).

03

03 Beton har et tungt klimaaftryk, men her er forbruget minimeret ved at vælge skruefundamenter frem for beton. Huset er opført i CLT-træ (krydslamineret træ), som både fungerer som bærende konstruktion og færdige vægge – helt uden brug af maling eller kemi. Isoleringen er indblæst træfiber, og køkkenet er genbrug, fundet på Den Blå Avis. Arkitekt: Anders Brix.

Den kortlægger, hvor meget CO₂ huset udleder – både under selve byggeriet og i den daglige brug, fx til opvarmning og strøm.

Fra 1. juli 2025 er kravene strammet: Nu er der sat faste grænser for, hvor meget CO₂-byggeri må udlede – også parcelhuse. Skal du bygge nyt, skal du derfor sikre, at huset holder sig under den fastsatte CO₂-grænse pr. kvadratmeter, ellers kan du ikke få byggetilladelse.

Det lyder teknisk – og det er det også. Derfor giver det god mening at alliere sig med en fagperson, som fx en arkitekt, bygningskonstruktør eller ingeniør med styr på LCA-beregninger. De kan både stå for de nødvendige udregninger og hjælpe dig med at finde materialer og løsninger, der lever op til kravene – uden at du behøver gå på kompromis med dine boligdrømme.

5 KRITERIER DU BØR VÆLGE MATERIALER UD FRA

1. NATURLIGHED

Biobaserede materialer som træ, strå og hamp har et lavt klimaaftryk og bidrager til et sundere indeklima. De har ofte også den fordel, at de ældes med ynde og bevarer deres æstetik over tid – modsat fx plast, der kan falme. Mange af de biobaserede materialer kan desuden vedligeholdes, hvilket gør det nemmere at holde dem pæne i mange år frem.

2. TILGÆNGLIGHED

Undersøg, hvor materialet stammer fra. Hvis det er transporteret langvejs fra, kan det være værd at finde et alternativ i samme kvalitet, som ikke har krævet lige så meget energi til transport. Vær også opmærksom på, at nogle materialer – som fx kobber – er knappe ressourcer, som vi risikerer at løbe tør for. Vælg derfor så vidt muligt lokale og fornybare materialer.

3. PRODUKTION

Tjek, hvordan dine byggematerialer produceres, og kig efter de anerkendte miljømærker som fx FSC- og PEFC-mærket, der garanterer, at træet kommer fra et bæredygtigt skovbrug. Svanemærket, EU-Blomsten og Cradle to Cradle er andre pålidelige miljømærker, der sikrer, at produktet er blandt de mindst miljøbelastende af sin slags.

4. HOLDBARHED

Sæt dig grundigt ind i de forskellige materials holdbarhed og behov for vedligeholdelse. Vurdér ikke kun materialet ud fra den tekniske holdbarhed, men også ud fra den æstetiske levetid. Hvordan patinerer materialet, og hvor længe kan man holde ud at se på det? Vil det stadig være smukt om 50 år? Vælg robuste og gennembrøvede materialer, der er egnede til formålet.

5. GENBRUG

Hvor havner materialet, når du – eller en fremtidig ejer – ikke længere har brug for det? Vælg materialer, der kan genbruges igen og igen, og tænk i "vugge til vugge" i stedet for "vugge til grav". Overvej også, om du kan finde brugte materialer, når du skal bygge nyt. Det mindsker behovet for ny produktion og skåner dermed både ressourcer og klima.

SORØ KOMMUNE

KLIMAMAGASIN

11.09.2025

04
KLIMAHANDLING
I FÆLLESSKAB

08
MAD MED MENING

12
TIPS OG TRICKS
TIL EN GRØNNERE
HVERDAG

18
DET GØR ALLIGEVEL
INGEN FORSKEL!

16
KULTUR, NATUR & HISTORIE
SORØ KAN MERE, END DU TROR

SORØ KOMMUNE HAR GENNEM LÆNGERE TID ARBEJDET
MED AT FORMIDLE NOGET AF ALT DET, MAN KAN OPLEVE.
OG DET ER IKKE SÅ LIDT

JEG VIL GERNE GENBRUGES

Derfor er jeg lavet til at vandre fra hånd til hånd. Når du er færdig, så lad mig inspirere en anden. Del mig, brug mig, send mig videre. Klimahandling starter med små skridt - også når vi deler et magasin.

SORØ
KOMMUNE